

केन्द्रीय विद्यालय विजयपुर
आदर्श प्रश्न पत्र (२०१९-२०)

विषय - संस्कृतं
पूर्णांक: - ८०

कक्षा - सप्तम
समय - सार्धद्वयम होरा

सूचना :

- अक्षराणि शुद्धानि भवितव्यानि ।
- समुचितानि उत्तराणि लेखितव्यानि ।

प्र.१] अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

गोविन्दः एकः कृषकः अस्ति । सः कर्णपुरे निवसति । सः प्रातः उत्थाय स्व क्षेत्रं गच्छति । तत्र सः स्व क्षेत्रं कर्षति । द्वौ पुष्टौ वृषभौ हलेन कर्षतः । सः सायं गृहम् आगच्छति । सः क्षेत्रे बीजानि वपति । क्षेत्राणि सिञ्चति । सः अन्नम् उत्पादयति । तस्य क्षेत्रेगोधूमः, चणकः, मसूरः, यवः अन्यानि च धान्यानि च उत्पाद्यन्ते । कृषकः वर्षा काले, शीतकाले, ग्रीष्मकाले अपि च स्व क्षेत्रकार्यं करोति । वस्तुतः कृषकः अस्माकं देशस्य पोषकाः सन्ति । ते भारतस्य रत्नानि सन्ति । अत एव कृषकाणां जयः अस्माकं देशस्य उद्घोषः अस्ति ।

अ) एकवाक्येन उत्तरत-

[4x1=4]

- क) गोविन्दः कः अस्ति ?
ख) गोविन्दः कुत्रव सति ?
ग) कौ हलेन कर्षतः ?
घ) अस्माकं देशस्य पोषकाः के सन्ति ?

आ) पूर्णवाक्येन उत्तरत-

[1x1=1]

क. गोविन्दस्य क्षेत्रे किं-किं उत्पाद्यन्ते ?

इ) निर्देशानुसारम् उत्तरत-

[2x1=2]

१. सायम्-इति पदस्य विलोमः पद । -----
क) प्रातः ख) रत्रिः ग) पुरा
२. आगच्छति-इति पदस्य पुरुषम् लिखत । -----
क) उत्तमपुरुषः ख) मध्यमपुरुषः ग) प्रथमपुरुषः

रचनात्मकं कार्यम् -

प्र.२] चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः पदानि योजयित्वा रिक्तस्थाना निपूरयत-

[5x1=5]

मण्डूकः, वृक्षाः, गजः, वनस्य, पर्वताः

१. इदं ----- चित्रम् अस्ति ।
२. गर्ते एकः ----- अस्ति ।
३. वनात् दूरे उन्नताः ----- अपि सन्ति ।
४. चित्रे अनेके ----- सन्ति ।
५. गजस्य समीपे ----- अस्ति ।

प्र.३] एतेषां शब्दानाम् अर्थं लिखत ।

[4x $\frac{1}{2}$ =2]

अ) नासिका	=	-----	ई) द्वारम्	=	-----
आ) जननी	=	-----	उ) भवनम्	=	-----

प्र.४] अधोलिखित सारिण्यां अङ्कानां स्थाने संस्कृतपदेषु समयं लिखत ।

[4x1=4]

- 1) (7:45)वादने प्रातः सरस्वती-वन्दना ।
क) पादोन सप्त, ख) पादः न सप्त, ग) पादोन अष्ट, घ) पादहीनः अष्ट
- 2) (8:00) वादने वाद-विवाद-प्रतियोगिता ।
क) अष्टमः, ख) अष्टः, ग) अष्टम्, घ) अष्ट
- 3) (9:00) वादने शाहदरा मेट्रो स्थाने तिष्ठति ।
क) नव, ख) नवः, ग) नवम्, घ) नवम
- 4) एतत् (10:15) वादने कश्मीरी गेट स्थानं आगच्छामि ।
क) दश वादने, ख) दशमार्धवादने, ग) सपाद दश, घ) सार्धदश

प्र.५] प्रदत्त चित्रान् दृष्ट्वा समीचीनतया वाक्यं पूरयत ।

[4x1=4]

एषः कः ?

एषः वानरः ।

एतौ कौ ?

.....वानरौ ।

एते के ?

..... वानराः ।

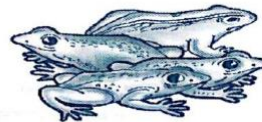
सः ?

सः गायकः ।

.....के ?

ते मण्डूकाः ।

प्र.६] एतेषां गुणिताक्षराणि लिखत ।

[3x1=3]

ग	
त	
प	

प्र.७] निम्नलिखितशब्देषु स्त्रीलिंग-पुल्लिंग-नपुंसक लिंगशब्दान् चित्वा लिखत ।

[3x1=3]

कपोतः, शिक्षिका, वनम्, गजः, पुष्पम्, कोकिला, शुकः, गर्दभः, वर्षा, बालः, उद्यानम्,
वृक्षः, भोजनम्, लता, काकः, कन्या, वस्त्रम्, पत्रम्

स्त्रीलिंग	पुल्लिंग	नपुंसकलिंग
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----

प्र.८] संस्कृत संख्याः लिखत ।

[4x1=4]

१	एकम्	३५	
१५		४२	
१८			

प्र.९] प्रदत्त शब्देषु समुचितं अक्षरं लिखित्वा शब्दं पूरयत ।

[4x1=4]

- १) से----कः अ) व ब) वा क) वे
- २) पुण्य_____ अ) म् ब) ल् क) मि
- ३) छ_____म् अ) त्र ब) त्रा क) तर्
- ४) _____जः अ) अ ब) आ क) ना

प्र.१०] समुचित अक्षरैः क्रियापदं पूरयत ।

[4x1=4]

१) _____रति । (च / न / ग)

२) _____यति । (पट् / पाठ् / पाठ)

३) खा_____ति । (द् / त् / ल)

४) पि_____ति । (ब / भ / व)

प्र.११] एतेषांवाक्यानामर्थलिखत ।

[4x1=4]

१) छात्रःउत्तरं लिखति । = _____

२) अहं पुस्तकंपठामि । = _____

3) I am eating fruit = _____

4) He is going with him = _____

प्र.१२] निम्नलिखित शब्दानां वर्ण विच्छेदं कुरुत ।

[3x1=3]

उदा -छात्र = छ + आ + त् + र् + अ

आर्यन्	
भल्लूकः	
महीषः	

प्र.१३] निम्नलिखित शब्दानां वर्ण संयोजनं कुरुत ।

[3x1=3]

उदा -ल् + ए + ख् + अ + न् + ई = लेखनी

प् + आ + य् + अ + स् + अ + म्	
प् + उ + स् + त् + अ + क् + अ + म्	
ब् + आ + ल् + अ + क् + अ	

प्र.१४] एकवचन पदस्य बहुवचनपदं बहुवचनपदस्य एकवचनपदं चलिखत ।

[8X $\frac{1}{1}$ =4]

यथा-एषः	एते
१) स	--
२) ताः	--
३) एताः	--
४) त्वम्	--
५) अस्माकम्	--
६) तव	--
७) एतानि	--
८) तत्	--

प्र.१५] रिक्तस्थानानि पूरयत ।

[6]

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	गजः	गजौ	गजाः
	अश्वः	-----	-----
द्वितीया	सूर्यम्	सूर्यौ	सूर्याः
	-----	-----	चन्द्रान्
तृतीया	बिडालेन	बिडालाभ्याम्	बिडालैः
	-----	मण्डूकाभ्याम्	-----
चतुर्थी	सर्पाय	-----	सर्पेभ्यः
	-----	वानराभ्याम्	-----
पञ्चमी	मोदकात्	-----	-----
	-----	-----	वृक्षेभ्यः
षष्ठी	जनस्य	जनयोः	जनानाम्
	-----	-----	शुकानाम्
सप्तमी	शिक्षके	-----	शिक्षकेषु
	-----	मयूरयोः	-----
सम्बोधन	हेबालक !	हेबालकौ !	हेबालकाः !
	नर्तक !	-----	-----

प्र.१६] निम्नलिखित शब्दानां विलोम पदानि लिखत ।

[4X1=

१) अध्यापकः प्रातः -----उत्तिष्ठति । (5:15)

२) सः ----- वादने ब्रमणाय गच्छति । (5:30)

३) सः -----वदने स्नानं करोति । (5:45)

४) सः ----- वदने पूजां करिति । (6:00)

प्र.१७] तृतीया विभक्ति प्रयोगेण रिक्तस्थाना निपूरयत ।

[1X5=

यथा-व्योमः मित्रेण सहगच्छति । (मित्र)

१) बालकाः ----- सहपठन्ति । (बालिका)

२) तडागः ----- विभाति । (कमल)

३) अहंअपि ----- खेलामि । (कन्दुक)

४) अश्वाः ----- सहधावन्ति । (अश्व)

५) मृगाः ----- सहचरन्ति । (मृग)

प्र.१८] द्वितीया विभक्ति प्रयोगेण रिक्तस्थाना निपूरयत ।

[1X6=

यथा-अहं रोटिकां खादामि । (रोटिका)

१) त्वं ----- पिबसि । (जल)

२) छात्रः ----- पश्यति । (दूरदर्शन)

३) वृक्षाः ----- पिबन्ति । (पवन)

४) ताः ----- लिखन्ति । (कथा)

५) आवाम् ----- गच्छावः । (जन्तुशाला)

६) राधा ----- गायति । (गीत)

प्र.१९] चित्रं दृष्ट्वा उत्तरं लिखत ।

[1X5=

यथा- किं पतति?
.....

मयूरी किं कुरुतः।
.....

एते के स्तः?
.....

बालिकाः किं कुर्वन्ति?
.....

कानि विकसन्ति?
.....

